

Uṭup wi bapiitun Bahebërë

Uṭup ujuni

Ulibra wi uwo kakaarta ki bapiitun bayuday bankakun afiyaar Krittü. Ñaan ampiitun ka aam-meeṭanaa, kë uko wi baṣaan ame bnuura uwo kë ampiitun ka ame bnuura Nlibra ni Naṣibaṭi, ṭiki ṭi ṅul ni ni ajaan atenna kadiimanaan baka manjoonan. Babi hajan ṭfa maakan banfiyaarun Krittü bateek kë badoo ji bamena. Uko mēnt ukaan kë ñaan ampiitun hēnk apiit baka kaji na baka bamēban baliint, bawut kapēn ṭi pfiyaar pi bafiyaarun. Du unjon, Naṣibaṭi abi do bhoṅar na bayuday. Abi ji na baka woli ñaan ajubani, bafiṅ ulimariya kaṭeṅan, Naṣibaṭi kaṣe miir ñaan mēnt pjuban pi nul. Kakaarta ki kaṭup kë bhoṅar bhalu bi Naṣibaṭi adolun na bañaan banfiyaarun Abukul bapel bteek. Uko wi Yetu Krittü adolun pa bañaan bajen upel wi ṅwanjut na Moyit na Aaron na Yotuwa badolun. Yetu awoon unkaneel umpoṭi wi Naṣibaṭi unṭeṅanun kapēnanaan ipekadu yi bañaan bti. Ñaan ambuurun afiyaara aankak anuma pfiṅ ulimariya pa pekadu di nul. Naṣibaṭi amiira pekadu di nul.

Hēnk di ifah yi ulibra wi iwoon:

1. Abuk Naṣibaṭi awo ñaan naweek (1.1-3)
2. Yetu adēm apel ṅwanjut (1.4–2.18)
3. Yetu adēm apel Moyit na Yotuwa (3.1–4.13)
4. Yetu awoon naṭeṅan naweek (4.14–7.28)
5. Yetu abi na bhoṅar bampelun bteek (8.1–9.22)

6. Btejan bi Yetu bawo bloodan akuṭ awo bbaañsaani (9.23–10.31)
7. Balon ṭi banfiyaaruṅ biki ṭfa (11.1-40)
8. Nawulèn ṅwo ji Yetu (12.1–13.17)
9. Pñehan Naşibaṭi (13.18-19)
10. Pwul mboş (13.20-25)

Uko wi Naşibaṭi aṭëpnun ṭi abukul aṭup

¹ Naşibaṭi aṭëpna ṭfa ṭi *baṭuparul nyaaş ṅtum ado kè bado iko itum aṭiiniyaan na bateem nja.

² Kè ṭi ṅwal ṅbaañsaani ṅi ṅwoon ṅi aşë ṭëpna ṭi Abukul aṭiini na nja. Abukul mënti i adatuṅ ado kè aka iko bti, ṭi ul i i aṭëpnun kak apaş baṭi na mboş.

³ Abukul awoon bjeehi banjaan badiiman mndëm mi nul, ul ajaan adiiman uko wi awoon na manjoonan. Ul amëbanuṅ iko bti yi apaşuṅ na uṭup wi nul unwoon na mnhina. Ajinṭan bañaan ṭi ipekadu yi baka aşë ya aṭo du kañen kadeenu ki Naşibaṭi du baṭi.

Mndëm mi abuk Naşibaṭi mampeluṅ mi ṅwanjut

⁴ Mndëm mi Abuk Naşibaṭi mampel maakan mi ṅwanjut, kè hënk di Naşibaṭi awululuṅ katim kampeluṅ ki ṅa.

⁵ Na manjoonan, Naşibaṭi aambaan kajakaara na uwanjut ulon:

« *Iwi iwoon Abuk naan,
nṭa di dṭup aji dwo şaaş?* »[☆]

Kè aambaan kaṭiini ṭi uko wi ulon ṭi ṅa kaji :
« *Nji dwo Aşin, ul aşë wo Abuk naan.* »[☆] »

⁶ ṭi wal wi Naşibaṭi abiin awo i pyil ṭi umundu Abukul, anwoon bajeen, aji :

☆ 1:5 Kañaam 2.7. ☆ 1:5 2 Famiyel 7.14.

« *Nwanjut bti ηawo kadëmana.* » ☆

7 Kë ti uko wi nwanjut, upiitana ti *Ulibra wi Naşibaţi aji :

« *Naşibaţi ado ηwanjut ηi nul kë ηawo ji uyook
ado ηa kë ηawo ji bdoo banklañşiiη.* »

8 Kë Naşibaţi aşë tiini na Abukul aji :

« *Iwi Naşibaţi, pşihu pawo pi mn̄o,
pşih pi nu pawo ptool.*

9 *İηal uko unwoon utool apok buţaan,
ukaan kë nji Naşibaţi i nu ndatu
awulu mnlilan mampeluη mi banwoon na iwi
bti.* » ☆

10 Akak aţiini aji :

« *Iwi Ajugun, ipaşuη mboş du ujuni
aboman baţi na iñen yi nu.*

11 *Iko mënţ iluη kaba,
iluη kamën ji imişa.*

Kë iwi işë duka.

12 *İluη kaηuj ya ji imişa,
iluη kawohëş ya ji imişa,*

*kë iwi işë duka jibi iwoon,
ηnuur ηi nu ηaankba.* » ☆

13 Naşibaţi aambaan kajakaara na uwanjut wi nul ulon:

« *Biin iţo ti kañen naan kadeenu
te wal wi nji kaţuun başooradu ti ihoţu uţeeh.* » ☆

14 Nwanjut bti ηawo wo ηhaaş ηanklemparuη Naşibaţi. Ayil yil ηa ηabi pţenk banwoon i kabuur te mn̄o.

☆ **1:6** Pleşan 32.43.   ☆ **1:9** Kañaaam 45.7-8.   ☆ **1:12** Kañaaam 102.26-28.   ☆ **1:13** Kañaaam 110.1.

2

Mbuur mnweek

¹ Ukaañ kē ŋwo biki kamēban bnuura uko wi ŋtiinkuŋ, kaŋi ŋluŋ ŋneem.

² Na manjoonan, uŋup wi Naŋibaŋi aŋēpnun ŋi ŋwanjut aŋup bateem nja uyimani. Ñaan awoon aandi ptiink wa, kēme awo aanŋaŋ uko wi ujaŋuŋ, Naŋibaŋi akoba kakob kantaanun na pjuban pi baka.

³ Kē hum di di ŋhilun kabuur kakob mēnt woli ŋēnji ŋtiink uŋup wi mbuur mnweek wi Ajugun ŋi uleeful ajunnun aŋup? Bantiinkuŋ wa badiiman nja kē ujoonani.

⁴ Naŋibaŋi akak afaŋan baka, wi adoluŋ iko iñonarēnaan na mlagre mntum abot ado kē *Uhaaŋ wi nul uwul bañaan uŋen wi wa jibi aŋaluŋ.

Yetu ajaan aŋij mbuur

⁵ Na manjoonan Naŋibaŋi aando ŋwanjut ŋaŋih umundu wi akbiin ppaŋ wi ŋkŋiiniyaanun.

⁶ Kē hēnk di upiitaniin ŋi *Ulibra wi nul aji :
« Ñaan awo in kē idoo ŋala?

*Abuk ñiint awo in kē idoo ŋo ptena?

⁷ Iwalana ado kē ŋwanjut ŋapela ŋwal ŋntiinku,
idola kē awo na mndēm mnweek,

⁸ iŋu iko bti ŋi ihoŋul uŋeeh[☆]. »

Wi Naŋibaŋi aŋuun iko bti ŋi ihoŋul uŋeeh, aanduk nin uko ulon. Kē ŋŋē wo kakŋa ŋēndo bi win hēnkun kē iko bti iwo ŋi ihoŋul uŋeeh.

⁹ Yetu i Naŋibaŋi awalanun ado kē ŋwanjut ŋapela ŋwal ŋntiinku, ŋwina hēnkun kē awo na mndēm

☆ 2:8 Kañaam 8.5-7.

mnweek ɕiki ahaj akeɕ. Bnuura bi Naşibaɕi bakaan kē akeɕ pa bañaan bti.

10 Na manjoonan, Naşibaɕi andoluŋ iko bti kē iwoo, abot aŋal uwo haŋ, abi ŋal pdo bañaan baɕum bawo babukul, baɕok ɕi mndēm mi nul. Aɕēpna ɕi mnhaɗ mi Yetu ahajuŋ adola kē abaañeş ulempul ɕi mboş, aɕij baka mbuur.

11 Kē Yetu, anjaan ajinɕan bañaan ɕi kēş ki Naşibaɕi na biki ajinɕanuŋ başē ɕok bukal bti Aşin baka. Ukaan kē aankowa pdo kadu baka babuk aşin,

12 aɕiini ɕi *Ulibra wi Naşibaɕi aji :
« *Dluŋ kaɕiiniyaan katimu ɕi ptoof pi bayiɕ naan dluŋ kadēmanu ɕi kadun ki bañaan baɕum.* »✧

13 Akak aji :
« *Nji, dɕu mnhaɕ mi naan bti ɕi Naşibaɕi.* »✧
Akak aji :

« *Nji wi na bañaan biki Naşibaɕi awulnuŋ.* »✧

14 Hēnk keeri, kē jibi bañaan mēntɕ bawoon bañaan bajēn, hēnk di Yetu akakuŋ ñaan najēn ji baka, ahilna ɕi pkeɕ pi nul aba na *Untaayi Uweek unkaan mnhina mi pkeɕ.

15 Bañaan babi wo wo ubida wi baka bti ji bakal-abuş, wi bakɕiin pkeɕ. Abuuran baka wi akeɕuŋ.

16 Na manjoonan, mēntɕ ŋwanjut ŋi ŋi akɕēnkunŋ, aɕēnk ɕēnk babuk *Abraham.

17 Kē hēnk di awoon kakak ñaan najēn ji bayiɕul, kahilna kawo *naşih i baɕeŋan anjaan aŋaga abot aji do uko wi Naşibaɕi ajakuŋ. Akeɕ keɕ Naşibaɕi ahilna amiir ipekadu yi bañaan biki nul.

18 Kē jibi ahajuŋ, kē bawuuka ajuban, hēnk di ahiniin kaɕēnk biki bakwuukuŋ bajuban.

✧ 2:12 Kañaam 22.23. ✧ 2:13 Itayi 8.17. ✧ 2:13 Itayi 8.18.

3

Yetu apel Moyit

¹ An bayiṅ naan nanwoon bajinṅ ṅi kēṅ ki Naṣibaṅi kē adatan, natenan keeri ṅi Yetu. Naṣibaṅi ayila kē awo *naṣih i baṅen, uko mēnṅ wi wi ṅfiyaaruṅ akuṅ aṅup.

² Ado iko bti yi Naṣibaṅi aṅu'uluṅ ulemp mēnṅ ajakuluṅ ado jibi *Moyit adolan iko bti yi Naṣibaṅi aṅu'uluṅ pdo ṅi katoḥ ki nul kanwoon pntaali pi nul.

³ Anniwuṅ katoḥ adēm apel katoḥ, kē hēnk di Yetu ataaruṅ na pyeenk mndēm mampeluṅ mi Moyit.

⁴ Katoḥ kandoli ṅnaan ajaan aniw ka, Naṣibaṅi aṣaan aji do iko bti.

⁵ Moyit awo nalempar Naṣibaṅi, ado iko yi Naṣibaṅi aṅu'uluṅ pdo ṅi katoḥ ki nul kanwoon pntaali pi nul, ajukan uko wi Naṣibaṅi aklun kadiman.

⁶ Kē Krittū aṣē wo abuk katoḥ i Naṣibaṅi aṅuṅ ṅi kadun ki ka. Nja ṅsaan awo katoḥ mēnṅ woli ṅmēban akuṅ ahaṅ ṅi a, alilan ṅi uko wi ṅhaṅuṅ.

Plipara ppok pṅaṣ uko wi Naṣibaṅi ajakuṅ

⁷ Ukaan kē, jibi *Uhaaṣ wi Naṣibaṅi uṅupun:
« Woli natiink ṅṅa pdiim pi nul,

⁸ *nawutan kadēnēṅan ṅhaaṣ,
jibi bateeman babiṅ ado, adeka kafeṅ unuur wi
bakdakuluṅ du *pndiis. »*

⁹ Naṣibaṅi aṅiini aji :
« Du pndiis mēnṅ, bateeman bado na pten me nihil
pdo uko wi njakuṅ, adakēn,
te bawin iko yi nji ndoluṅ

¹⁰ ṅṣubal iṅeen ṅbaakēr.

Ukaaŋ kē nji ndeebaṭēr pntaali mēnt̄ aji :

*“Nhaaṣ ṅi baka ṅaji ṅaneeman baka unuur undoli,
baandi pṭaṣēn.”*

11 *Uko waŋ ukaaŋ kē mmehna, wi ndeebaṭuŋ, aji :*

*“Baankneej nin du dko di nji mbomanuŋ baka
aji banoorfēnaan.” »☆*

12 An bayiṭ naan, naṭaafaraan alon ṭi an awo na uhaaṣ uwuṭaan, aṭañan pfiyaar adoo low Naṣibaṭi anjaan awul ubida.

13 Nabaa wo kaṭēp ṭēp katēṅṭēndēr ṅnuur bti ṅi naktiinkuŋ pdiimul, pekadu dawutna kaguur nin alon ṭi an adēnētēn uhaaṣul.

14 Nwo ṭi ploolan na *Kritt̄u na manjoonan woli ṅmēban te ubaañṣaani ṭi mnhaṭ mi ṅbiin awoonaan du ujuni.

15 Jibi nṭupanaŋ:

*« Woli natiink nṭa pdiim pi nul,
nawutan kadēnēt̄an ṅhaaṣ,
jibi bateeman babin̄ ado, adeka kafet̄ unuur wi
baktakuluŋ. »☆*

16 Na manjoonan in abiin̄ atiink pdiim pi Naṣibaṭi aṣē deka kafet̄? Mēnt̄ bañaan̄ bti bampēnnuŋ utaak wi *Ejiptu kē *Moyit̄ awo ṭi kadun ki baka i?

17 Kē bahon̄ biki adeebaṭēruŋ ṅṣubal iñeen ṅbaakēr ba? Mēnt̄ bambiin̄ ajuban akeṭ du pndiis̄ baka i?

18 Bahon̄ biki amehniin̄ aji baankneej du dko di abomanuŋ baka babi banoorfēn ba? Mēnt̄ bambiin̄ apok ptiinka baka i?

19 Nwin̄ bnuura kē baambi hil pneej du dko dnoorfēnaani di nul ṭiki bapok pfiyaar.

☆ **3:11** Kañaaam 95.7-11. ☆ **3:15** Kañaaam 95.7-8.

4

¹ Kahonj mēntj ki Naşibaţi abiiŋ ahonj aji bahil kaluŋ kaneej du dko di abomanuŋ baka aji banoorfēnaan kahuma da pa nja. Nawulēn ŋdo kaţi keeri alonj ŋi an aduka kafetj.

² Nŋtiink *Uŋup Ulil Unuura jibi bambiiŋ awo ŋfa du *pndiiş batiinkuŋ wa. Kē uŋup wi batiinkuŋ uşē wo uunka udooni ŋi baka ŋiki wi batiinkuŋ wa baanfiyaari.

³ Kē nja ŋnfiyaaruŋ, ŋluŋ kaneej du dko di Naşibaţi abomanuŋ nja aji ŋnoorfēnaan di aŋiiniyaanuŋ ŋi *Ulibra wi nul wi ajakuŋ ŋi uko wi bateem nja :

« *Uko waŋ ukaaŋ kē mmehna, wi ndeebaŋuŋ, aji :*

“Baankneej nin du dko di nji mbomanuŋ baka aji banoorfēnaan.” »☆

Kē ulemp wi Naşibaţi adoluŋ ŋi ppaş umundu uşē ba undiimaan.

⁴ Bapiit ŋi dko dlonj di *Ulibra wi nul aji : « *Naşibaţi anoorfēn ŋi unuur uŋēnk paaj na ulonj wi adoluŋ ulempul bti aba.* »☆

⁵ Dkak akakalēş uko wi Naşibaţi aŋupuŋ: « *Baankneej nin du dko di nji mbomanuŋ baka aji banoorfēnaan.* »☆

⁶ Bantiinkuŋ uteek *Uŋup Ulil Unuura mēntj, baaneej du dko mēntj ŋiki babi pok ptiink Naşibaţi. Kē bañaan balonj başē hilan te hēnkuŋ kaneej da.

⁷ Uko waŋ ukaaŋ kē Naşibaţi abi ŋo ajon, ado unuur uhalu undu'aniin « nŋa » wi aŋēpnuŋ ŋi mntum mi *Dayiŋ, aŋup ŋŋup ŋi ndoon abi ŋupan aji :

« *Woli natiink nŋa pdiim pi nul, nawutan kadēnēŋan ŋhaaş.* »☆

☆ 4:3 Kaŋaam 95.11.

☆ 4:4 Ujuni 2.2.

☆ 4:5 Kaŋaam 95.11.

☆ 4:7 Kaŋaam 95.7-8.

⁸ Woli Yotuwa* ado lah bateem nja kë banoorfën na manjoonan, Naşibaţi aankţiiniyaan unuur ulonj.

⁹ Pntaali pi Naşibaţi paduka keeri unuur ulonj wi pnoorfën ji wi nul.

¹⁰ Ŋaaŋ anneejuŋ du dko di Naşibaţi abomanuŋ pa pnoorfën, aji noorfën noorfën ulemp wi adoluŋ jibi Naşibaţi anoorfënuŋ ŋi ulemp wi adoluŋ.

¹¹ Nawulën ŋtaman keeri ŋneej du dko di pnoorfën mënŋ, nin ŋaaŋ alonj ŋi nja awutna kawo aanneej da, wi akpokuŋ ptiink Naşibaţi ji bateem nja.

¹² Na manjoonan, Uŋup wi Naşibaţi uwo ujeb, uka mnhina, abot ajul apel kakej ki ŋde ŋtëb. Uko wi aŋupuŋ wuŋ uji ufal te kadoo ban du uhaaş na uşal meet, kaneej te du dko di imoh iyitiiraanuŋ na du imoh meet; uji uten iko yi ŋaaŋ najën aŋaluŋ na yi aşaluŋ du uhaaşul.

¹³ Nin ŋaaŋ aanhil kamena Naşibaţi, iko bti iji ipën kawinana ŋi këş ki nul; ul i ŋwoon kaŋup uko wi ŋdoonj.

Krittu naşih i baŋeŋan naweek i nja

¹⁴ Name kë ŋka *naşih i baŋeŋan naweek anyaan te du baţi: ul awoon Yetu, Abuk Naşibaţi. Ukaan kë ŋwo kamëban kaliint ŋi uko wi ŋjakuŋ aji ŋfiyaari.

¹⁵ Naşih i baŋeŋan naweek i ŋkaan aji miir nja ŋi pbiişna pi nja ŋiki bawuuka ajuban ŋi iko bti jibi bawuukuŋ nja ŋjuban kë aambaan kajubanaara.

¹⁶ Nawulën keeri ŋñog na mntëŋ Naşibaţi anwoon ajug bnuura, ahilna añaga nja ŋkuŋ nyeenk bnuura, kahilna kaŋënkana ŋi wal wi ŋknumiinj.

---

* **4:8** ŋi ugrek katim ki Yotuwa kanaam katiinkare na ki Yetu. Nate-nan ŋi Pleşan 31.7; Yotuwa 21.44; 22.4; 23.1

5

¹ *Naših i baṭeṇan andoli aji datana ṭi ptoof pi bañaan, ulemp wi nul uwo pdo kaṭoor baka ṭi kadun ki Našibaṭi, aji ṭen kabot kado iṭeṇan pa ipekadu yi baka.

² Ul ṭi uleeful atum dko di abiinkniin, ukaanṭi kē aji hinan pmiir banwoon baammee ašē neem.

³ Kē wi ajaan abiiṣna ul ṭi uleeful, awo i kado iṭeṇan, Našibaṭi ahilna apēnan ipekadu yi nul na yi bañaanṭi bti.

⁴ Nin ñaan aanhil kanaṭa kaji awo naših i baṭeṇan, Našibaṭi ajaan adu'a awo naših i baṭeṇan jibi abiiṅ adu *Aaron.

⁵ *Krittu kak aannaṭa naṭa aji ul awo *naših i baṭeṇan : ayeenkna pa du Našibaṭi anjakulunṭi ṭi *Ulibra wi nul :

« *Iwi iwoon Abuk naan,
nṭa di dṭup aji dwo šaaš* ✧. »

⁶ Hēnk di di ajakuṅ kak aji :
« *Iwo naṭeṇan te mnṭo ji *Melkitedek.* » ✧

⁷ Wal wi *Krittu awoon ñaan najēn ṭi mboš, añehan akuṭ akooṭ na idiim iweek na mnkuul Našibaṭi anhinanunṭi kabuurana pkeṭ. Kē atiinka ṭiki aji ṭaša bnuura.

⁸ Ajuk ṭi iko bti yi ahajuṅ uko unwoon pdo katiink Našibaṭi, te adoo wo wo Abukul.

⁹ Abaañēš ulemp wi nul ṭi mboš, ahil hēnkuṅ kabuuran te mnṭo bañaanṭi bti banjaanṭi batiinka.

¹⁰ Na manjoonan, Našibaṭi adu'ulunṭi kē awo *naših i baṭeṇan ji Melkitedek.

Plipara ppēn ṭi pfiyaar

¹¹ Njka iko itum yi p̄tup ʒi uko m̄ent̄ k̄e ikak atam ppibanan ʒiki naanji natar ʒi pyikr̄en.

¹² Nado bi wo wo lah kawo bajukan undiimaan aš̄e huma nnuma bajukanan iko iteek ʒi uko wi Našibaʒi : nahum nnuma mntow, naando bi hilan pde pde pantamuŋ.

¹³ K̄e ñaaŋ anhumuŋ ʒi mntow, aanji me uʒup unjaan ujukan uko unwoon utool ʒi k̄eš ki Našibaʒi : awo napoʒ nampoʒi.

¹⁴ K̄e pde pantamuŋ paš̄e wo pi baweek, baji baʒ̄epna ʒi iko yi bawinuŋ kahilna kapaʒ̄eš bnuura na buʒaan.

6

¹ H̄enk keeri, nawul̄en ŋduk pjukan pteek ʒi uko wi *Krittu, nya du pjukan panwoon pi banliintuŋ ʒi pfiyaar. N̄enkak akak ʒi pjukan pteek m̄ent̄, panwoon pi pwut pdo iko ink̄t̄ijun pkeʒ, pi pfiyaar Našibaʒi,

² pi pjukan ʒi uko wi batitmu*, pi ppaf iñen, pi pnaʒa ʒi pkeʒ na pi pwaȳeš pbaañšaani.

³ Uko m̄ent̄ wi wi ŋkdoluŋ, ulille Našibaʒi.

⁴ Na manjoonan, bambiin ayeenk bjeehi bi Našibaʒi, ayeenk uʒen unwoonuŋ du baʒi, ayeenk *Uhaaš wi nul,

⁵ awin jibi uʒup wi nul unuuri, awin mnhina mi pših pi Našibaʒi pankmbiin,

⁶ aš̄e duk bgah, ñaaŋ aanhil nin kado baka baʒ̄el̄eš ŋbida ŋi baka, bakak bafiyaar : bawo wo ji bakak apaŋ Abuk Našibaʒi ʒi krut, akowand̄ena ʒi kadun ki bañaan.

---

* **6:2 Batitmu** : Ulome baʒiiniyaan ʒi bañow bi bayuday na batitmu bi Yowan na bi Krittu.

7 Na manjoonan, woli mboş mi uşubal ujaan uşubar wal undoli manbuk ɳdeey ɳannuuriin pa biki bajaaraduŋ ɳa, Naşibaŋi aji wul mboş mēnt bnuura.

8 Kē maŋsale buk iyiw na umbiilu, manji manwaan udooni, kakak i pbi kafēpana, manji mambi baaŋsaan ŋi ptēr.

9 An banoh naan biki nŋaluŋ maakan, woli ɳdoo ŋiini haŋ na an, ɳme bnuura kē nawo ŋi bgah bnuura banjaan baŋij mbuur.

10 Naşibaŋi awo naŋool, aankŋilma ulemp wi nan na uŋal wi naŋaluluŋ, adiiman wa, wi nabiiŋ aŋenk baŋaan biki nul abot aŋenkaara ŋenk baka te ɳa.

11 Kē ɳşē ɳal andoli ŋi an aji mēban kaliint te ubaaŋsaani, uko wi nahaŋuŋ uhilna udolana bti.

12 Hēnk, nawutan kaşabēr, naŋēpan ŋēp nawo ji bantamanuŋ ŋi pfiyaar te adoo yeenk uko wi Naşibaŋi ahoŋuŋ.

Uko wi Naşibaŋi ahoŋuŋ

13 Wi Naşibaŋi akhoŋuŋ Abraham, aanka ampeluli i ahiluŋ kamehna ŋi kadunul, ukaan kē amehna ŋi bkowul

14 aji : « *Dmehna aji dwulu bnuura bweek maakan, ddo pntaali pankpēnnuŋ ŋi iwi paŋum.* »[☆]

15 Kē Abraham aŋo amiir ayeenk uko wi Naşibaŋi ahoŋuluŋ.

16 Na manjoonan, baŋaan bajēn baji bamehna ŋi ampeluŋ baka, kē pmehna mēnt paŋi paŋiiman kē uko wi ŋaan aŋupuŋ ujoonani kaşē ba bŋup.

☆ 6:14 Ujuni 22.16-17.

¹⁷ Hènk di Naşibaţi, wi aŋaluŋ pdiiman banwoon i kayeenk iko yi ahoŋuŋ kè uko wi ajakuŋ aji ado wa, amehnaa.

¹⁸ Naşibaţi aanhil kaţup uko unwoon uunjoo-nani, ukaan kè uko wi ahoŋuŋ amehna uunhil kaţèlèş. Hènk, nja ŋŋtiin aya du Naşibaţi ŋwo na mntèŋ mnweek kahilna kayeenk uko wi ŋhaţuŋ unkmbiin.

¹⁹ Mnhaţ mènt manwo uko unţijanun ubida wi nja, manji mando nja ŋneej kaţèp blaañ bweek bantaanun na *dko dyimanaan maakan, di Naşibaţi awoon.

²⁰ Yetu aneej nja da uteek, ahilna pţènk nja, akak naşih i baţenjan te mnto ji *Melkitedek.

7

Melkitedek naşih i baţenjan

¹ *Melkitedek mènt, abiin awo naşih i ubeeka wi Talem akuţ awo naţenjan i Naşibaţi *Andemun Maakan. Wi Abraham awoonun ugut wi afiŋnun başih balon, Melkitedek aya akita añehan Naşibaţi awula bnuura.

² Wal mènt Abraham awula kafah kaţènk iñeen ŋi iko yi atehuŋ du başih mènt. Katim ki Melkitedek kawoon « naşih naţool »; akak awo naşih i Talem, uwoon « naşih i mnjeeh. »

³ Ťi *Ulibra wi Naşibaţi baanţiiniyaan aşin, kè baanţiiniyaan anin, baankak aţiiniyaan bateem na unuur wi abukiin, na wi akeţuŋ. Awo naţenjan te mnto ji Abuk Naşibaţi.✧

✧ 7:3 Natenan ŋi Ujuni 14.18-20.

4 Natenan jibi Melkitedek awo i ñaan naweek : *Abraham ateen nja adoo wula kafah kaṭenk iñeen ki iko yi atehnuṅ du ugut.

5 Kë *Bgah bi Moyit bašë jakun kë biinṅ babuk *Lewi banwoon baṭenṅ, bañaan bawo kawul baka kafah kaṭenk iñeen ki uko wi bakaan, te bakaan mënṅan, bawo bayiṅ baka, bawo bukal bti biki pntaali pi Abraham.

6 Kë ul Melkitedek, anwoon aando wo wo i pntaali pi Lewi, ašë yeenkna ṭi Abraham kafah kaṭenk iñeen ki iko yi atehnuṅ du ugut, añehan Naṣibaṭi awul bnuura Abraham anwoon ñaan i Naṣibaṭi ahoṅṅ.

7 Kë ñaan anjaan añehan Naṣibaṭi awul bnuura, ašaan apel i bawulun bnuura, bañaan bti bame uko mënṅ.

8 Babuk Lewi banjaan bayeenk kafah kaṭenk iñeen bawo bañaan bajen bankkeṭun kë *Ulbra wi Naṣibaṭi ušë piit aji Melkitedek awohaara wo najeb.

9 Kë ṅhinan kaji : wi babuk Lewi bajaan bayeenk kafah kaṭenk iñeen, Lewi alukaara luk kafah mënṅ wi Abraham alukun Melkitedek.

10 Na manjoonan Lewi aando bi buka, ašë woh da ṭi Abraham ateen wal wi Melkitedek ayaan akita.

11 Ṭi bgah bi Naṣibaṭi awulun biki *Itrayel, biki pntaali pi *Lewi biki bawoon kajej bawo baṭenṅ biki Naṣibaṭi ; bawo baṭenṅ ji *Aaron. Kë pwo baṭenṅ pi baka pašë bi wo paankëši ; woli pakëš lah, hum di di bakaan anuma naṭenṅ alon kak ji *Melkitedek?

12 Kë wi pjoš naṭenṅ pi nṅa papaṭun na pi ṭfa, bgah kak baṭëlëša.

13 Naṭeṇan nahalu i baktiiniyaanun ṭi awoon Ajugun. Ul awo i pntaali pmpaṭi, kē ṭi pntaali mēnt, nin alon aambaan kawoha naṭeṇan i Naṣibaṭi.

14 Bañaan bti bame kē Ajugun apēna ṭi pntaali pi *Yuda, kē *Moyit aṣē wo aantiniyaan pntaali mēnt wi akṭiiniyaanun uko wi baṭeṇan.

15 Kē uko uṣē ujint hēnkun bnuura : naṭeṇan alon abii, aṣē wo ji *Melkitedek.

16 Aanyeenkna ṭi bateem pwo naṭeṇan jibi upiitaniin ṭi *Bgah bi Moyit, ayeenkna pa ṭi mnhina mi nul mi awatnun pkeṭ.

17 Na manjoonan, upiitana ṭi *Ulibra wi Naṣibaṭi aji :

« *Iwo naṭeṇan te mnṭo ji Melkitedek*✧. »

18 Kē bgah bteek baṣē bi kak abiiṣna akuṭ awaan udooni ṭi uko wi iṭeṇan, ukaan kē Naṣibaṭi apēnan ba.

19 Na manjoonan, *Bgah bi Moyit baando nin ñaan kē ajint ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi. Kē Naṣibaṭi aṣē wul nja mnhaṭ mannuurnaaniin, ṭi mun mēnt mi mi ṅkṭēpnun kañoga.

20 Naṣibaṭi amehnaa wi adatun Yetu Ajugun aji awo naṭeṇan. Aamehnaa wi bandukiin bakakun baṭeṇan.

21 Aa, Naṣibaṭi amehnaa wi adolun kē Yetu awo naṭeṇan aji :

« *Nji Ajugan, dmehnaa,
mēnkak ṭi uṭup wi naan :*

“*Iwi, iwo naṭeṇan te mnṭo.*” »✧

22 Uko mēnt ukaan kē Yetu awo ankndolun nja ṅwo ṭi bhoṅar bannuurnaaniin.

✧ 7:17 Kañaam 110.4. ✧ 7:21 Kañaam 110.4.

23 Uka uko ulonj kak : baṭenjan bandukiinj babi tum ṭiki pkeṭ paneenan baka bawo baṭenjan te mnṭo.

24 Kè Yetu aṣè wo na ubida wi mnṭo ukaanj kè awo naṭenjan te mnṭo.

25 Uko waṅ ukaanj kè ahilan kabuuran te mnṭo banjaan baṭèpna ṭi a kañog Naṣibaṭi. Awo najeb te mnṭo awo ṭi pñehandër baka Naṣibaṭi.

26 Yetu awoonj keeri *naṣih i baṭenjan i ṅnumiinj. Ayimani, aanjuban nin, ajinj ṭi kèṣ ki Naṣibaṭi, apèn ṭi bado buṭaan adeenana du baṭi duuṭ.

27 Aannuma pdo kado iṭenjan na ṅnuur ji baṣih biki baṭenjan bandukiinj banjaan bado ya kapènanaan ipekadu yi baka na yi bañaan bti. Awul uleeful kè uwo bṭenjan bankèṣun.

28 *Bgah bi Moyit babi do bañaan bajèn banjaan babiiṣna kè bawo baṣih biki baṭenjan. Kè kamehna ki Naṣibaṭi kambiiṅ ṭi kafet ki bgah kaṣè do Abukul andolonj iko bti yi aṭu'ulunj pdo kè awo naṣih i baṭenjan te mnṭo.

8

Bhoṅar bhalu

1 Na manjoonan, uko unkaanunj udooni ṭi uko wi ṅkṭupunj uwoonj: ṅka *naṣih i baṭenjan anyaan aṭo du baṭi du kañen kadeenu ki pṭij pi pṣih pi Naṣibaṭi.

2 Aji ṭenjan du dko dyimanaan, dawoonj *kaloona ki bayiti na manjoonan, ki iñen yi ñaan najèn iwoonj iintari, Naṣibaṭi Ajugun atarunj ka.

3 *Naṣih i baṭenjan andoli baṭoorana ṭooran ado kado uṭen na iṭenjan ; ukaanj kè *Krittu kak awo kaka uko ulonj wi akṭenunj.

4 Woli awo lah ti mboş, aando wo wo naŕejan : baloŕ bawo da banknŕejanuŕ jibi *Bgah bi Moyit bajakuŕ.

5 Kè iŕejan yi baŕejan mènŕ bajaan bado işè tu kanaam na inkdolaniin du baŕi, iwo wo ji ulimènŕ wi ya. Na manjoonan, wi Moyit abiiŕ awo i pboman *kaloona ki bayiti, Naşibaŕi aji na a : « *Tenan, ido ka bti kanaam na uko wi ndiimaniin du pnkuŕ pi Finayi.* »[☆]

6 Krittü ul, Naşibaŕi aŕu'a ulemp undëmuŕ apel wi başih biki baŕejan bandukiin, Naşibaŕi aŕëpna ti a ado bhoŕar bannuurnaaniin, wi ahoŕuŕ iko innuurnaaniin.

7 Woli bhoŕar bteek* baanka lah dko di babiişni, Naşibaŕi aanknuma pdo btëbantën.

8 Kè Naşibaŕi aşë ŕoman na pntaali pi nul aji :
« *Nji Ajugan dji :*

*ŕnuur ŕloŕ ŕabi ŕi nji kaluŕ kado bhoŕar bhalu,
bhoŕar bhalu na bañaan biki Iŕayel na biki Yuda.*

9 *Bhoŕar mènŕ baankwo ji bi ndoluŕ na bateem baka unuur wi mpënanuŕ baka du utaak wi Ejiptu.*

*Baambi ŕijan bhoŕar bi naan,
ukaan kè nji kak nwutan baka.*

10 *Nji Ajugan dkak aŕiini aji :*

woli ŕnuur mènŕ ŕaŕëpi

bhoŕar bi nji kaluŕ kado na pntaali pi *Iŕayel bii bi :

dluŕ kapiit bgah bi naan ti uşal wi baka

dluŕ kapiit ba ti ŕhaaş ŕi baka,

dluŕ kawo Naşibaŕi i baka,

☆ **8:5** Ppën 25.40.   * **8:7** *Bhoŕar bteek* : Baŕiiniyaan ti bhoŕar bteek, bi badoluŕ du pnkuŕ pi Finayi. Natenan ti Ptï 24.3-8.

kë bakluḡ kawo pntaali pi naan.

11 *Wal mēntḡ, nin aloḡ aankak anaḡa kaji ajukan
akinḡul këme ayiḡul
kaji na a : “Meen Ajugun!”*

*Bañaaḡ bḡi baluḡ kame'ēn,
du anwoonuḡ nampoḡi te du anwoonuḡ
naweek.*

12 *Dluḡ kamiir baka pjuban pi baka,
mēnkak aleḡ nin ipekadu yi badoluḡ. »☆*

13 *Wi Naḡibaḡi aḡiiniyaanuḡ bhoḡar bhalu, ado
bjon kë bakak awaaḡ udooni. Kë uko unjonuḡ
akak aḡaf, uji uban ḡi pba.*

9

Idolade yi bhoḡar bḡeek

1 *Bhoḡar bḡeek babi ka idolade ḡi pdo Naḡibaḡi
bḡeḡan abot awo na dko dyimanaan ḡi mboḡ.*

2 *Hēnk, batan kaloona kalonḡ kanwoonḡ na ḡmbarḡ
ḡḡēb. ḡi umbarḡ uteek wi kaloona mēntḡ wi bajaanḡ
badu *dko dyimanaan, uka da ḡkaniya na umeeḡa
wi bapafuḡ ipoom yi baḡenuḡ Naḡibaḡi.*

3 *Kë du kafetḡ ki blaañ uka da umbarḡ utēbantḡn
wi bajaanḡ badu *dko dyimanaan maakan.*

4 *Wuḡ mēntḡan uwo na *bliit bi mngur bi uwu-
uru, banjaanḡ batērna mnkulan, na umaala un-
woonḡ bḡi wi uwuuru wi baḡuunḡ pḡukar pi uwuuru
panhaknuḡ pde pi *Yawe Nawat Kabuka awuluḡ
babuk *Itrayel du *pndiis, pde mēntḡ baji badu pa
*Mana☆. Pmul pi *Aaron pandukiinḡ aḡeeñ hēnkuḡ
pawo da kak, na klaak kanfejuḡ apiitna *Bgah bi
Moyit.*

☆ 8:12 Yeremiya 31.31-34.

☆ 9:4 Natenan ḡi Ppēn 16.13-15,31.

⁵ Kë ɥi umaala mënɥ duuɥ başë ɥu iko infejuŋ innaamuŋ na ŋwanjuɥ ŋi bajaan bado kerubim ŋanjaan ŋadiiman kë Naşibaɥi awo da. Ibaaklu yi ŋa iji ido blifi ɥi dko di bajaan batulna pñaak ppënanaan ipekadu. Mënɥ wal wi ptiiniyaan iko mënɥ bti kajinɥan bnuura wii wi.

⁶ Wi iko mënɥ bti ibomaniin hënk, baɥenjan baji baneej unuur undoli du umban uteek wi kaloona kado ulemp wi baka.

⁷ Kë *naşih i baɥenjan ɥaŋ ajaan aneej ɥi utëbantën ; aji neej da uyaaş uloolan ɥaŋ ɥi uşubal. Aji ɥij da pñaak pi ŋko ŋi bafinaruŋ Naşibaɥi aɥen pa ppënanaan ipekadu yi nul na yi bañaan bti.

⁸ *Uhaaş wi Naşibaɥi udiiman bnuura ɥuŋ uko mënɥ kë bgah bneejni du *dko dyimanaan maakan baanji bahaabşa, woli dko dyimanaan danwoon ɥi mboş dawohaara wo da.

⁹ Uko mënɥ bti uwo uhoŋ wi wal wi ŋwoon wi nɥa. Uwoon kë uɥen na iɥenjan indolaniin iinhil kado uhaaş wi ñaan andoluŋ ya ujint ɥi këş ki Naşibaɥi.

¹⁰ Iwo idolade ɥaŋ ɥi uko wi pde, pdaan, na bañow, yi Naşibaɥi aɥuun bañaan pdo te wal wi akdoluŋ iko bti ikak ihalu.

Uko wi Krittü adoluŋ kabuuranaan nja

¹¹ Kë *Krittü aşë pën awinana ji *naşih i baɥenjan andoluŋ iko inuura yi Naşibaɥi abomanuŋ nja kë iwinanaa ; aneej du kaloona kanwoonuŋ kaweeek, kanwoonuŋ kayimanaan. Kaloona mënɥ kaambo-manaan iñen yi bañaan bajën, kaanwo ki umundu umpaşaniin wi.

12 Abi neej neej byaaş bloolan du *dko dyi-manaan, aantul da pñaaƙ pi ƚpi ƚkaş na pi ƚgit ƚkaş: pñaaƙ pi nul pi pi atuluƚ abuuranaan nja te mn̄o.

13 Na manjoonan, woli pñaaƙ pi ƚpi ƚkaş na pi ƚgit ƚkaş na ufob umpënuƚ ƚi ƚgit ƚantëruƚ yi bajaan bajeesh ƚi bañaan bantopuƚ iji ijintan ƚleef ƚi baka,

14 hum di di pñaaƙ pi Krittü pawoon paankjintan ƚhaaş ƚi nja kapënan iko iwaan udooni injaan itij pkeƚ ƚhilna ƚdo kalempar Naşibaƚi anwoon najeb? Ul Krittü awo i mn̄o ukaan ƚë bteƚan bi adoluƚ wi awuluƚ uleeful Naşibaƚi ƚë balila.

Bhoƚar bhalu

15 Uko unkaan ƚë Naşibaƚi aƚëpna ƚi *Krittü ankeƚuƚ alukna pjuban pi bañaan badoluƚ, wi bawoon ƚi bhoƚar bteek, uwo ƚë bañaan biki Naşibaƚi adatuƚ bahil kaduka te mn̄o na iko inuura yi ahoƚuƚ baka. Hënk ado bhoƚar bhalu.

16 Woli baƚiiniyaan pduka na iko, uji wo kameetana ƚë ñaan akeƚi.

17 Phiiƚ paji pataan wal wi pkeƚ pawoon, ñaan aanhil kahiiƚ ñaan anwoon najeb.

18 Hënk, bhoƚar bteek bajunna pñaaƙ.

19 Wi *Moyit aƚupuƚ ƚi kadun ki bañaan bti iko bti yi bgah baƚuun baka pdo, wi wi ajejuƚ pñaaƙ pi ƚgit ƚkaş na pi ƚpi ƚkaş na meel na ptal pjeenkala na kanah ki bko bi bajaan bado *hitop ki atoopuƚ ƚuƚ pñaaƙ na meel alët ƚi ulibra wi bgah na ƚi bañaan bti,

20 aşë ji : « Pi pawoon pñaaƙ pankteƚanaanuƚ bhoƚar bi Naşibaƚi adoluƚ na an aji namëban ba. »✧

✧ 9:20 Ppën 24.8.

21 Hènk kak di di alètun pñaaκ òi kaloona na òi iko bti yi bajaan baṭeṇanaan Naṣibaṭi.

22 Òi bgah, pñaaκ pajaan pajinṭan iko bti ; woli paantuli, ipekadu iinji ipèn.

23 Woli bawo i kajinṭan iko innaamun yi baṭi, inwoon du baṭi iwo i keeri kajinṭan na iṭeṇan innu-urnaaniin.

24 Na manjoonan, mènṭ òi *dko dyimanaan dambomanun na iñen yi bañaan bajèn, danṭun kanan di manjoonan, di di *Krittu aneejun. Anej neej du baṭi kahilna kanaṭ òi kadun ki Naṣibaṭi kayeṇan nja.

25 Aaneej neej pdo kawul uleef uṣubal undoli jibi *naṣih i baṭeṇan ajaan aneej du dko dyimanaan kaṣè wul pñaaκ panwoon paanwo pi nul.

26 Woli ado lah haṇ, ahaj nyaaṣ nṭum du upaṣa umundu te hènkuṇ. Na manjoonan, òi nnuur nbaañṣaani ni nwoon ni apèn kawinana uyaṣ uloolan kabaana na pekadu wi awulun uleeful kè uwo bṭeṇan.

27 Bañaan bajèn baji bakeṭ uyaṣ uloolan, Naṣibaṭi kawayèṣ baka.

28 Kè hènκ kak di di Krittu awulun uleeful byaaṣ bloolan, Naṣibaṭi apènananan ipekadu yi bañaan baṭum. Alun kapèn kawinana uyaṣ utèbantèn, aankbi bi ppènan ipekadu yi bañaan, abi bi pbuuran te mnṭo bankyoonkun ubi wi nul.

10

Krittu aba na iṭeṇan ijon

1 *Bgah bi Moyit baanyuuj iko bti na manjoonan, bawo wo ṭañ ulimènṭ wi iko inuura inklun

kawulana faan. Bgah mēnt̄ baji bahepar bado kadoha do uşubal undoli iţenjan innaamuŋ. Uko mēnt̄ udiiman kē baanhil kajinţan piş bankñogun Naşibaţi.

² Woli banjaan bado Naşibaţi iţenjan bakak lah ajinţ mndani, baankak aşal kē bawo na pekadu, baţañan pdo kado iţenjan.

³ Babaa ţep ţep aji bado uşubal undoli iţenjan, kē uko mēnt̄ uji uleşan baka ipekadu.

⁴ Na manjoonan pñaaak pi ŋgit ŋkaş na pi ŋpi ŋkaş paanhil nin kapēnan ipekadu.

⁵ Ukaan kē wal wi abiiŋ awo i pbi ŋi umundu, *Krittu aji na Naşibaţi :

« *Iinŋal bafinaru ŋko
kē iinŋal baţenu iko ilonŋ
aşē wulēn uleef wi ñaaŋ najēn ;*

⁶ *ŋko ŋantēradiiŋ iinji klilandēr ŋa,
iţenjan ppēnanaan ipekadu, iinji klilandēr ya*

⁷ *Wal mēnt̄ dji : “Iwi Naşibaţi, nji wi : dbi pdo uko wi
iŋaluŋ,
jibi upiitaniinŋ ŋi uko wi naan ŋi *Ulibra wi nu.” »*☆

⁸ Hēnk, *Krittu adunna aji ŋi : *ŋko ŋantēradiiŋ iinji klilandēr ŋa, iţenjan ppēnanaan ipekadu iinji klilandēr ya, kē bgah başē ji kē bañaan bawo i pdo iţenjan mēnt̄.*

⁹ Akak aji : *Nji wi : dbi pdo uko wi iŋaluŋ.* Hēnk aba na iţenjan ijon aţij bi nul.

¹⁰ Ado keeri uko wi Naşibaţi aŋaluŋ, awul uleeful byaaş blookan, kē hēnk di ŋjinţun ŋi kēş ki Naşibaţi te mŋto.

☆ **10:7** Kañaaam 40.7-9.

11 Naŕejan andoli aji naŕa na ŗnuur kalempar Naŕibaŕi, aji do ŗyaaſ ŗtum iŕejan, kĕ yuŗ mĕnŕan iſĕ wo iinji ipĕnan nin pekadu di baŕaaŗ.

12 Kĕ *Krittu aſĕ do bŕejan bloolan banwoon bi mŕto, wi wi aſaaŗ aya aŕo ŕi kaŕen kadeenu ki Naŕibaŕi.

13 Hĕnkuŗ aŕoo ayoonk Naŕibaŕi *aŕu baſooradol ŕi ihoŕul uŕeeh.* ✧

14 ŕi bŕejan bloolan ado kĕ baŕaaŗ biki aŕijun Naŕibaŕi kĕ bawo bajinŕ ŕi kĕſ ki Naŕibaŕi te mŕto.

15 Uko mĕnŕ wi wi *Uhaaſ wi Naŕibaŕi uyuujun nja kĕ ujoonani wi ujakun aji :

16 « *Nji Ajugan dŕiini aji :*

woli ŗnuur mĕnŕ ŗaŕĕpi

bhoŗar bi nji kaluŗ kado na pntaali pi *Itrayel bii bi :

dluŗ kapiit bgah bi naan ŕi ŗhaaſ ŗi baka,

dluŗ kapiit ba ŕi uſal wi baka,

17 *dluŗ kamiir baka ipekadu yi baka,*

mĕnkak aleſ nin pjuban pi bajubanuŗ. » ✧

18 Wi Naŕibaŕi amiiruŗ keeri ipekadu, ŕaaŗ aanak anuma pdo iŕejan kapĕnanaan ipekadu.

Nawulĕn ŗŕog Naŕibaŕi

19 An bayit naan, hĕnkuŗ keeri ŗme bnuura kĕ pŕaak pi Yetu pantuliin pado kĕ ŗhil kaneej du *dko dyimanaan maakan,

20 ahaabĕſ nja bgah bnuura banjaan bawul ubida, banŕĕpuŗ blaaŗ bweek banwoon ŕi kadun ki dko dyimanaan maakan, banwoon uleef wi nul.

21 Nkak aka *naſih i baŕejan naweek i Naŕibaŕi aŕuun ŕi kadun ki katoŗ ki nul.

✧ 10:13 Kaŕaaŗ 110.1. ✧ 10:17 Yeremiya 31.33-34.

22 Nawulën keeri ñnog Naşibaŋi na uhaaş ujint, na pfiyaar panjoonanun, na uhaaş, wi Yetu ajinŋanun na pñaakul, na uleef wi bañowun na meel mnjint apënan iko iŋop bti.

23 Nawulën ñmëban ñliint ŋi uko wi ñhaŋun akuŋ aŋup. Na manjoonan, ñme kë Naşibaŋi aji do uko wi ahoŋun.

24 Andoli ŋi nja adoon kaŋaaf atëntul, ñhilna ñtëŋtëndër ŋi bñalad na pdo iko inuura.

25 Bañaan balon baŋaal pwo baankmaar byit bi banfiyaarun *Krittu, kë uko mënŋ uşë wo uunuura ; ñbaa wo kaŋëp ŋëp katëŋtëndër, wi nadoon ame kë unuur wi ubi wi Krittu uñogi.

26 Na manjoonan, wi ñmeen uko unwoon manjoonan, woli ulil nja kë ñdinan aji ñduka ŋi pjuban, uunkak aka bŋeŋan banhilun ppënan ipekadu.

27 Wal mënŋ, ñduka duka ayoonk na palënk pwayëş pi Naşibaŋi na bdoo bjeenkalk banklun katër bampokun pŋaşa.

28 Woli ñnaan apok pŋaş *Bgah bi Moyit, kë bañaan batëb këme bawajanŋ baŋup aji ajubani, baankñagi'a, baji bafiŋa☆.

29 Naşalan keeri uko unkdolun anşoorun Abuk Naşibaŋi, anŋuun pñaak pi bhoŋar pi aŋëpnun awo najinŋ uko undaayanaan abot akar *Uhaaş wi Naşibaŋi unwoon ukumpëş wi bnuura. Nahinan kanun jibi kakob ki un mënŋan kakyibani.

30 Na manjoonan ñme anŋiiniinŋ aji : « *Nji dlun kalukanan, nji dlun katuuman.* » Akak aji : « *Nji Ajugan dlun kawayëş pntaali pi naan.* »☆

☆ 10:28 Pleşan 19.15. ☆ 10:30 Pleşan 32.35-36.

31 Naşibaţi anwoon najeb amob le ñaan, uñ mënṭan aji wuṭan maakan.

32 Naleşan uko undolanañ du ujuni wi nayeenuñ bjeehi bi Naşibaţi. Tuñ nwal mënṭ nawin mnhaj mnweek aşë mēban aliint.

33 Babi karan nwal nlon ahajanan kë nawo bten bi bañaan, kë nwal nlon naṭok na banhajuñ hañ.

34 Nabi ñaga biki bawatun ukalabuş abot alilan ti uko wi batehuñ bka bi nan, wi nameenñ kë naka bka bannurnaaniinñ banwoon baankba nin.

35 Nawutan keeri kaṭañan phaṭ tiki mnhaṭ mēnt mankaanñ kë nakyeenk katuum kaweeek.

36 Nawo kataman kahilna kado kado uko wi Naşibaţi aṅaluñ, hēnk nayeenk uko wi ahonuñ.

37 Na manjoonan upiitana ti *Ulbra wi Naşibaţi aji :

« *Uduka nwal nṅtiinku, nṅtiinku ntiinku, anwoon i pbi aşë bi, aankjon.* »[☆]

38 « *Nji Naşibaţi, dluñ kawul ubida anwoon naṭool ti kēş ki naan tiki afiyaari.*

Kē woli alon adekēn kafet, mēnklilandēra. »[☆]

39 Kē nja, nēnwō ti bankdekuluñ kafet, kaneem ; nwo ti banfiyaaruñ awo ti bgah bi mbuur.

11

Pfiyaar pi bañaan biki tfa

1 Woli nfiyaar Naşibaţi, nji nme na manjoonan kë nluñ kayeenk uko wi nḥaṭun, nme bnuura kë iko yi nwoon nēnwini, iwoo abot ajoonan.

2 Pfiyaar pakaanñ kë bateem nja babi winana bnuura ti kēş ki Naşibaţi.

☆ 10:37 Itayi 26.20. ☆ 10:38 Habakuk 2.3-4.

³ Kë pfiyaar pi nja pakaan̄ kē nyikrēn kē Uṭup wi Naṣibaṭi upaṣuṅ umundu, hēnk di di iko yi njaan̄ ṅwin ipēnnuṅ ṭi iko inwoon̄ iinwinanaa.

⁴ Ṭi pfiyaar pi nul, *Abel awul Naṣibaṭi bṭeṅan bannuuriin̄ apel bi *Kayin. Pfiyaar mēnt̄ pakaan̄ kē awo natool̄ ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi, Naṣibaṭi ṭi uleeful adinan̄ ayeenk̄ uṭen̄ wi nul ; kē pul pakaan̄ kē bakṭiiniyaan̄ uko wi nul wi adoon̄ aket̄✧.

⁵ Pfiyaar pakaan̄ kē *Henok aya du Naṣibaṭi bē aant̄ēpna ṭi pket̄ ; nin̄ alon̄ aankak̄ awina win, Naṣibaṭi adeen̄uluṅ aṅooṭ̄ du a. Upiitana ṭi *Ulibra wi Naṣibaṭi aji Henok ado bi lilaara lil̄ ji abi ado kadeeṅa.

⁶ Kē nin̄ alon̄ aṣē wo aanhil̄ kalil̄ Naṣibaṭi bē aanfiyaara. Na manjoonan̄, ṅnaan̄ ankṅogun̄ Naṣibaṭi aji wo kafiyaar kē awoo abot̄ aji tuum̄ banjaan̄ bala'a.✧

⁷ Pfiyaar pakaan̄ kē *Nowe atiink̄ uko wi Naṣibaṭi aṭupuluṅ unwoon̄ uundo bi winana. Amēban̄ bnuura uko wi Naṣibaṭi ajakuṅ, aboman̄ upuur̄ abuuranaan̄ biki katohul̄ bṭi. Pfiyaar mēnt̄ pakaan̄ kē adiiman̄ kē umundu uduknaanaa, aṭēpna ṭi pa, awo natool̄ ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi✧.

⁸ Pfiyaar pakaan̄ kē Abraham̄ ado uko wi Naṣibaṭi ajakuluṅ wi adu'uluṅ ayila, kē aya du utaak̄ wi Naṣibaṭi ahoṅuluṅ bē aamme dko di akyaan̄.

⁹ Ṭi pfiyaar mēnt̄ aya awo ji nayaan̄ du utaak̄ wi Naṣibaṭi ahoṅuluṅ, afēt̄ ṭi iloona. Itaak̄ na Yakob̄ bado han̄ kak, wi Naṣibaṭi ahoṅun̄ baka utaak̄ mēnt̄ ji a.

✧ 11:4 Natenan̄ ṭi Ujuni 4.3-10.

✧ 11:6 Natenan̄ ṭi Ujuni 5.24.

✧ 11:7 Natenan̄ ṭi Ujuni 6.13-22.

10 Abraham abi wo wo ƚi pyoonk kafĕt ƚi ubeeka wi Naŝibaƚi aŝaluŋ abot aniw, wi ƚniw ƚankĕmuŋ.✠

11 Pfiyaar pakaan kĕ Abraham ahil abuk wi adooŋ aƚaf maakan kĕ *Taara aharul akak aƚaƚan kaŋowa, afiyaar na manjoonan kĕ Naŝibaƚi ado uko wi ahoŋuŋ.✠

12 Uko mĕntŋ ukaan kĕ pntaali pweek papĕnna ƚi ƚniintŋ aloolan, andooŋ abi ƚaf ƚaf aduka duka ayoonk pkeŋ. Pntaali mĕntŋ *patum ji njah ƚi baƚi na pyiw panwoonŋ ƚi kabaŋ ki bdĕk*✠ pi nin ƚnaaŋ aloŋ awooŋ aanhil pfĕn.

13 Baŋaaŋ bakaŋ mĕntŋ bti bafiyaar adoo keŋ bĕ baanyeenk iko yi Naŝibaƚi ahoŋuŋ, aŝĕ winaara ya du kalowan akuŋ alilandĕr ya. Badinan ƚi kadun ki baŋaaŋ aji bawo wo bayaantŋ ƚi mboŝ mi, baanwo biki umundu wi.

14 Na manjoonan, bankntŋiinŋ haŋ badiiman bnuura kĕ bawo wo ƚi pla utaak.

15 Woli banuh nuh lah wi bawoonuŋ, bahinan kakak da.

16 Kĕ baŝĕ bi ƚal utaak unnuurnaaniinŋ, uwoonŋ utaak wi baƚi. Uko mĕntŋ ukaan kĕ Naŝibaƚi aankowa pdo kadu'ana Naŝibaƚi i baka, aboman baka ubeeka.

17 Pfiyaar pakaan kĕ *Abraham abomandĕr pjeŋ *Itaak abukul kafinaŋ Naŝibaƚi, wi Naŝibaƚi anaŋuŋ pten me afiyaara. Abukul aloolan ƚaŋ i akaaŋ i i ajejuŋ kaŋeŋan te Naŝibaƚi ado bi hoŋaara hoŋ,

18 ajaka aji : « *ƚi Itaak i i pntaali pi nji nhoŋiinŋ pakpĕnnuŋ.* »✠

✠ **11:10** Natenan ƚi Ujuni 12.1-5; 23.4; 35.12,27. ✠ **11:11** Natenan ƚi Ujuni 18.11-14; 21.2. ✠ **11:12** Ujuni 22.17. ✠ **11:18** Ujuni 21.12.

19 Abraham afiyaar kë Naşibaţi aka mnhina mi pnaţan bańaanţ ńi pkeţ ; uko mēntţ ukaanţ kë Naşibaţi akakana abukul, kë uko mēntţ uwo wo ji Naşibaţi anaţan Itaak ńi pkeţ.✧

20 ńi pfiyaar, *Itaak añehan Naşibaţi awul *Yakob na *Eţawu bnuura ńi uko unwoon i kaluń kabi.✧

21 ńi pfiyaar, *Yakob wi añoganuń pkeţ, añehan Naşibaţi awul bnuura andoli ńi babak *Yotef aşe mēban ńi pjuuţi pi nul anup adēman Naşibaţi✧.

22 ńi pfiyaar, *Yotef wi añoganuń pkeţ ańiiniyaan wal wi babak Itrayel bakluń kapēn ńi *Ejiptu, aţup babakul hum di bakluń kado na imoh yi nul✧.

23 ńi pfiyaar bajug *Moyit bamena kli kwajanţ wi abukiin. Bawin kë napoţ anuura aşe pok pdo uko wi naşih ajakuń bē baanlēnki.

24 Pfiyaar pakaanţ kë *Moyit abi pok pdu'ana abuk űaaţ abuk Farawuna naşih wi abiin akak naţaşa.

25 Ahokan phaj na bańaanţ biki Naşibaţi kë di pwo ńi iko ilil yi pekadu inwoon iinji ijon.✧

26 Afiyaar kë pwut bakowandēna ji *Krittu paka udooni apel pyok bti panwoon ńi *Ejiptu, aten alowan aşal katum kankluń kayeenkana.

27 Pfiyaar pakaanţ kë apēn du Ejiptu, awo aanţo aten udeeb wi naşih, amēban aliint ji űaanţ anwinuń Naşibaţi anwoon aanhil kawinana.

28 Pfiyaar pakaanţ kë ado *Ufettu wi Mbuur alēt pńaak ńi ilēman yi itoh uwanjut wi pkeţ uwutna kafin bapoţ bajeen biki bańaanţ biki *Itrayel✧.

✧ **11:19** Natenan ńi Ujuni 22.1-10. ✧ **11:20** Natenan ńi Ujuni 27.27-29. ✧ **11:21** Natenan ńi Ujuni 27.39-40. ✧ **11:22** Natenan ńi Ujuni 50.24-25; Ppēn 13.19. ✧ **11:25** Natenan ńi Ppēn 2.11-15. ✧ **11:28** Natenan ńi Ppēn 12.1-23.

29 Pfiyaar pakaan̄ kē babuk *Itrayel bamuur *bdēk bjeenkawo wo ji bawo ʔi dko dkay ; kē wi bañaan̄ biki *Ejiptu bakdoon̄ na pmuur ba, bayooraa☆.

30 Pfiyaar pakaan̄ kē ɲniw ɲi Yeriko ɲajot wi babuk *Itrayel bafooyun̄ ɲa ɲnuur paaj na ulon̄.

31 Pfiyaar pakaan̄ kē *Rahab naʔuunk ayeenk bnuura babuk Itrayel bambiin̄ amena abi pten ubeeka. Hēnk, aankeʔ na bandekuŋ Naʔibaʔi kafet☆.

32 We wi nkaan̄ aʔup? Mēnkka bwal bʔiiniyaan bi Gedeyon na Barak na Tamton na Yefte na *Dayiʔ na *Tamiyel na baʔupar Naʔibaʔi bandukiin̄.

33 Pfiyaar pi bukuŋ mēntan̄ pakaan̄ kē bawat ɲtaak, aʔih bañaan̄ bnuura, abot ayeenk uko wi Naʔibaʔi ahonun̄ baka. Pfiyaar pakaan̄ kē badēt mntum mi ɲnlihu,

34 awo ʔi bdoo aʔē wo baanyiki, abuur pkeʔ pi kej. Babi maak aʔē kak ajeb ; babi tam ugut adookar na bangoli biki ɲtaak ɲyaan̄.

35 ʔi pfiyaar, baaʔ balon̄ bawin kē banaʔan biki bakaʔandēnun̄ akakan baka.

Balon̄ bahajan baka te kē badoo keʔ kē bapok babuuran baka kahilna kanaʔa ʔi pkeʔ, kaka ubida unnuurnaaniin̄.

36 Balon̄ kak baben̄ baka akob baka na itintēl, balon̄ kē batan baka awat ukalabuʔ.

37 Balon̄ batap baka mnlak afiŋ, balon̄ kē bamob baka afal ʔi ptoof, balon̄ kē bafiŋ baka na kej. Balon̄ baji bañaay na dko kawohara injan yi

☆ 11:29 Natanan ʔi Ppēn 14.21-31. ☆ 11:31 Natanan ʔi Yotuwa 2.1-23.

ɲkaneel, kēme yi ɲpi, awo bajuuk, kē baknooran baka ahajan baka.

³⁸ Bañaan mēntɔ̄ babi nuura ɲhaaʂ maakan adoo wo baanhil p̄fēt̄ ɲi umundu wi. Babi ñaay na *p̄ndiiʂ na inkun, awo ɲi injiir na ih̄er.

³⁹ Pfiyaar pakaan kē bukal b̄ti bawinana bnuura ɲi kēʂ ki Naʂibaɲi te baando bi yeenk uko wi abiiɲ ahon.

⁴⁰ Na manjoonan, Naʂibaɲi abi ɲu ɲu ɲi uʂal p̄bo-man nja uko unnuurnaaniɲ bawutna kawo bajiɲ ɲi kēʂ ki Naʂibaɲi kaduk nja.

12

Nawulēn ɲjaban kēʂ ɲi Yetu

¹ Bañaan banfiyaaruɲ biki mbaan aɲiiniyaan ɲiiniyaan bawo ji p̄ntuk pweek panfooyun nja aten. Nawulēn ɲwalan keeri iko inkdiɲanuɲ nja, na pekadu danjaan datam pjab ɲi nja, ɲtaman ɲdo kaɲi p̄ɲi pi baɲuun nja.

² Nawulēn ɲɲu kēʂ ɲi Yetu anhaabēʂun nja bgah ɲhilna ɲfiyaar, ul ajaan ado ɲliinta liint ɲi p̄fiyaar te m̄nɲo. Amiir adoo keɲ ɲi krut, bē aanɲo aten m̄nkow manwoon ɲi p̄keɲ p̄tēnt̄ puɲ mēnt̄ ɲiki abi win m̄nlilan manwoon i p̄bi, aʂē ya hēnkun aɲo du kañen kadeenu ki Naʂibaɲi.

³ Naʂalana keeri, jibi amiiruɲ wi bado buɲaan bakhajanulun, nawutna kanoor, ɲhaaʂan ɲawo ɲaankwutan.

⁴ ɲi ugut wi nakgutun na pekadu, naando bi gutan te p̄keɲ.

⁵ Naɲilma jibi Naʂibaɲi atēɲɲēnanaɲ ji babukul i? Upiitana ɲi *Ulibra wi nul aji :

« *Abuk naan, wutan kabeeh kakob ki Ajugun,
wutan kawutan woli aņoman na iwi.*

⁶ *Ajugun aji kakan ți bgah ñaaņ i ņņaluņ,
kakob ñaaņ i ajejuņ ji abukul.✧ »*

⁷ Namiiran mnhaj mi najaan nahaj woli Naşıbați akakanan ți bgah ; aji do haņ na babukul. Napoț ahon i i așin awoonj aanji kakan ți bgah?

⁸ Woli Naşıbați aankakanan ți bgah ji babukul bti, naanwo keeri babukul na manjoonan, nawo bapoț bampați.

⁹ Naleșan bașin nja biki mboș: baji babi kakan nja ți bgah kē ņșē tiinkaara tiink baka. Hēnk di ņwoonj katiink maakan Așin nja i bați kayeenkna ubida.

¹⁰ Bașin nja babi ji bakakan nja ți bgah ņwal ņloņ jibi bașaluņ, kē Naşıbați așē ji kakan nja ți bgah ņhilna ņwo bnuura ņbot ņyiman ji a.

¹¹ Woli bakakan ñaaņ ți bgah, aji jooțan wal mēntj aanji lilan ; așale țe aban țeun, kakob mēntj kaji kado awo natool ți kēș ki Naşıbați uhaaș ușē ujoobēț na a.

Plipara

¹² Nadeeņan keeri iñen imbeewuņ, naliintan ihoț inknaayuņ!

¹³ Napoșan ți ilēl itool, ihoț inkjiinkuņ iwutna kajiink kak maakan, ițeņ țep ijeb.

¹⁴ Natamaan nawo bnuura na bañaan bti nakuț nado kado uko unwoonj ujintj ți kēș ki Naşıbați ; woli naanwo bajintj ți kēș ki Naşıbați naankwin Ajugun.

✧ 12:6 Uhoñ 3.11-12.

15 Naṭaafaraan alon ṭi an adek kafet̃ bnuura bi Naṣibaṭi ; naṭaafaraan alon awo ji bko bwuṭaan banjaan badēm kaṣē kabuk mnko mntum manwuṭuṅ. Ñaan mēt̃ ahil kaneeman baṭum maakan.

16 Nin alon awutan kawo ṭi pjuban pi piint̃, nin alon awutan kabeeh iko inyimanuṅ ji *Eṭawu i pde ploolan pakaan kē awaap pweek pi nul.

17 Name kē wi abiiṅ aṭo aban ṭuṅ, abi ṅal pyeenk ubeeb wi aṣin ṭi pwo bajeen, kē baṣē dooka. Ado na pwooni kadolna aṣin apēnan uko mēt̃ aṣē wo aanhili.✧

Ubeeka wi baṭi wi mnt̃o

18 Na manjoonan, naanṅog pnkuṅ pi Tinayi : naanṅog dko di bdoo bankt̃eruṅ, di utejan na bdēm, di uk̃k,

19 naanṅog dko di balulunṅ na di pdiim paṭiinkaniinṅ. Wi babak *Itrayel batiinkuṅ pdiim mēt̃, baankak adi di nin ptiink pa.

20 Uko wi pdiim mēt̃ pajakuṅ na baka ulēnkan baka maakan, paji na baka : « Ñaan ankbanuṅ pnkuṅ batapa mlaak kafin, awole ñaan kēme unṭaam. »✧

21 Uko mēt̃ uyiban maakan kē Moyit̃ adoo ji : « Dl̃nk maakan adoo kat kat. »✧

22 Kē naṣē ṅog pnkuṅ pi *Tiyon, ubeeka wi Naṣibaṭi anwoon ukump̃eṣ wi ubida, Yerutalem di baṭi di ṅwanjut̃ ṅṭum maakan ṅawoon,

23 du dko di pntuk pi banfiyaaruṅ panwoon ṭi ufettu pawoon, pi banwoon bajeen biki Naṣibaṭi, biki itim ipiitaniinṅ du baṭi. Naṅog Naṣibaṭi anjaan

✧ 12:17 Natenan ṭi Ujuni 25.29-34; 27.30-40.

✧ 12:20 Pp̃en

19.12-13. ✧ 12:21 Pleṣan 9.19.

awayëş bañaan bajën bti na n̄haaş n̄i bañaan biki Naşibaţi adoluŋ kē n̄awo n̄jint̄ piş.

²⁴ Nañog Yetu i Naşibaţi aţenanaanuŋ bhoŋar bhalu na pñaaikul pantuliin̄ ; pñaaik mēnt̄ uko wi pakdiimanuŋ ulil apel wi pi *Abel pakdiimanuŋ*[☆].

²⁵ Naţaafaraan keeri kadek ankt̄iiniin̄ na an kafet̄. Na manjoonan, bateem nja bampokuŋ ptiink ankt̄aŋuŋ baka ŋi mboş baambuur kakob. Kē nja n̄enk̄hil kabuur kakob woli n̄dek kafet̄ ankt̄iiniin̄ na nja du baţi.

²⁶ ŋi wal wi *Moyit̄, pdiim pi nul pabi şint̄ şint̄an mboş, kē aşē hoŋ nja hēnkuŋ aji : « *Dkak aluŋ kaşint̄ şint̄an byaaş blon kak, mēnt̄ mboş ŋaŋ, dşint̄ şint̄an kak baţi**[☆]. »

²⁷ Wi ajakuŋ aji dkak aluŋ kaşint̄ şint̄an byaaş blon, adiiman diiman kē iko impaşaniin̄ iluŋ kaşint̄ar katoka, uko unwoon̄ uunkşint̄ar ŋaŋ uhilna uduka.

²⁸ Hēnk, wi n̄kyeenkuŋ uţaak unwoon̄ uunkşint̄ar, nawulēn n̄beeb Naşibaţi, n̄dēmana na pfiyaar na palēnk, uko mēnt̄ ulila.

²⁹ Na manjoonan, Naşibaţi i nja awo bdoos banjaan̄ batēr katok.

13

Iţen̄an inliluŋ Naşibaţi

¹ Natamaan nanjalad ji bañaan̄ banţaarun̄.

² Nawutan kanohnaana pyeenk bayaanţ du itohan. Name bnuura kē balon̄ bado haŋ, ayeenk n̄wanjuţ du itoh yi baka bē baammee.

☆ 12:24 Natenan ŋi Ujuni 4.10. ☆ 12:26 Hagay 2.6.

³ Nalešan bakalabuş, nawo ji nawo ukalabuş na baka nabot naleş bañaan biki bakhajanuŋ, nawo ji an biki bakhajanuŋ.

⁴ Bañaan bti bamëbaan bniim bnuura, ñiinŋ na ñaaŋ baji bamëbandër andoli kalinŋ ŋi atëntŋ. Naşibaŋi aluŋ kawayëş bañaan banwoonŋ ŋi ubida uŋop na pjuban pi piinŋ.

⁵ ŋi mnwo mi nan naanwo kajotan itaka kadun, nalinan ŋi uko wi nakaanŋ. Naşibaŋi ŋi uleeful aŋupunŋ aji :

« *Mënkwatanu nin,
mënkpoku nin.* »✧

⁶ Ukaanŋ kë ŋhinan kaŋup na mntëŋ kaji :
« *Ajugun awoonŋ anjaanŋ aŋënkën ;
mënkdo kalënk.*

We wi ñaanŋ najën ahiluŋ kadolën? »✧

⁷ Nalešan banwoonŋ ŋi kadun ki nan banŋupananŋ uŋup wi Naşibaŋi. Naşalan jibi babiinŋ awo te adoo keŋ, naşë nado ji baka.

⁸ Yetu *Krittu awo nŋa jibi awoonŋ takal, akuŋ awoha haŋ te mnŋo.

⁹ Nakwut pjukan pampaŋuŋ na *Uŋup Ulil Un-uura pañoŋan du bdëm. Ñaanŋ awo katëŋna ŋi bnuura bi Naşibaŋi, aanhil katëŋna ŋi idolade ŋi uko ude inwaanŋuŋ udooni ŋi banjaanŋ baŋaş ya.

¹⁰ Nja, ŋka *bliit bi mngur, kë baŋënanŋ banjaanŋ baŋënanŋ du *Katoh Kaweek ki Naşibaŋi baanka na pde iko inwoonŋuŋ du bliit mëntŋ.

¹¹ *Naşih i baŋënanŋ aji ñooŋ pñaak pi ŋko ŋanfiŋuŋ du *dko dyimanaan maakan kapënananŋ pekadu

✧ 13:5 Yotuwa 1.5; Pleşan 31.6,8. ✧ 13:6 Kañaam 118.6.

di bañaan, kë ŋko ŋi bafiŋuŋ ŋuŋ ŋašĕ ji ŋatĕrna du bdig bi dko di bañaan bafĕtuŋ.

¹² Uko mĕntŋ ukaan, kë Yetu akeŋna du bdig bi ubeeka kë pñaak pi nul pado bañaan, kë bawo bajintŋ ti kĕš ki Našibaŋi.

¹³ Nawulĕn keeri ŋya du Yetu, du bdig bi dko di bañaan bafĕtuŋ, ŋwo na mnkow mntĕntŋ mi nul.

¹⁴ Ti mboš ti, ŋfĕtŋ ti ubeeka unwoonŋ uunkwo te mntŋo, kë ŋšĕ la ubeeka unkmbiinŋ unkwoonŋ wi mntŋo.

¹⁵ Ti katim ki Yetu nawulĕn ŋwut kaŋaŋna pdo kado uŋen pa Našibaŋi, unwoonŋ iyeeh injaan idĕmana ; iyeeh mĕntŋ ipĕnna ti mntum mi nja ŋndinanuŋ kĕ awo Ajugun.

¹⁶ Nawutan kaŋilma pdo kado bnuura na pdo kaŋĕnkar ; iŋĕjan itĕntŋ yanŋ ijaan ilil Našibaŋi.

¹⁷ Najaan nado uko wi banwoonŋ ti kadunan bajakuŋ, nado katiink baka. Baji babeelan bnuura, bukal bakluŋ kaŋup Našibaŋi jibi nawoori. Woli natiink baka, baluŋ kado ulemp wi baka na mnlilan. Kĕ woli naando haŋ, bado wa kašĕ kajooŋan, ušĕ waan udooni pa an.

¹⁸ Nañehandĕrun ; ŋfiyaar na manjoonan kĕ ŋĕnwo na nin uko ulonŋ ti uhaaš. Nji ŋdoonaan pdo bnuura ti iko bti.

¹⁹ Dñĕhanan na uhaaš naan bti nañehandĕraan nhil ntaran taran nkak du an.

Pñĕhan

²⁰ Dñĕhan Našibaŋi anjaan ajoobĕntĕn ŋhaaš, anaŋanuŋ ti pkeŋ Ajugun Yetu nayafan naweeek, wi aŋĕjanaanuŋ bhoŋar bi mntŋo na pñaakul pantuliinŋ,

²¹ aŋĕnkan naka iko bti innuuriinŋ nahilna pdo uko wi aŋaluŋ. Dñĕhan Našibaŋi ado nja ŋlila wi

ŋwoon ʒi ppoolan na Yetu *Krittu. Nawulĕn ŋdĕmana te mŋto! Uwo haŋ.

²² Bayiʒ naan ʒi *Krittu, dkooʒan namiir uʒup wi nʒupanaŋ wi kaʒaŋnan ; na manjoonan, uʒamĕfi.

²³ Dŋal name kĕ bawutan Timote ayiʒ nja. Woli aʒar aban, kabi na a pwinan.

²⁴ Nawulaan mboʒ banwoon ʒi kadun ki nan bti na baŋaanaŋ bti banwoon biki Naʒibaʒi.

Bayiʒ nja biki Itali bawulan mboʒ.

²⁵ Dŋehan Naʒibaʒi awulan an bti bnuura.

Ulibra wi Naşibaṭi
New Testament and Shorter Old Testament in
Mankanya

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mankanya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mankanya

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 30 Dec 2021

a40dd8c3-0687-5ed7-bd1a-ef16ae8e3b9c